اخبار کوتاه

رشد نرخ سود بین بانکی متوقف شد

روند رشد نرخ سود بین بانکی در هفته منتهی به چهارشنبه (۱۷ خردادماه) متوقف شد و به رقم ۲۳.۴۲ درصد رسید.

به گزارش پیام آشنا، نرخ سود بین بانکی یکی از انواع نرخ‌های بهره در بازار پول است که به نرخ‌های سود یا بهره در سایر بازارها جهت می‌دهد. در بازار بین بانکی، بانک‌ها و موسسات اعتباری برای تامین مالی کوتاه مدت وایجاد تعادل در وضعیت نقدینگی خود با یکدیگر معامله می‌کنند و در فاصله زمانی کوتاه و با نرخ سودی معلوم بازپرداخت کنند. در این بازار، بانک‌هایی که دارای مازاد منابع هستند به بانک‌های دچار کسری قرض می‌دهند تا بتوانند از طرف دیگر نرخ سود را در بازار مدیریت کنند. همچنین این بازار کمک می‌کند تا بانک‌ها برای تامین نقدینگی به بانک مرکزی مراجعه نکنند. در نتیجه از انبساط حجم نقدینگی جلوگیری می‌شود. نرخ بین بانکی در دو ماه نخست سال گذشته روند فزاینده‌ای داشت و تا ۱۹.۹ درصد رسید اما دوباره در خردادماه رشد این شاخص متوقف و اوسط تیرماه، برابر ۱۷.۶۴ درصد بود. رشد نرخ سود بین بانکی در مهرماه ۱۴۰۱ شروع شد و تا پایان سال به ۲۳.۱۴ درصد رسید. این روند در سال جاری ادامه داشت و سوم خردادماه به ۲۳.۷۵ درصد رسید اما این شرایط پایدار نبود و دو هفته بعد (۱۷ خردادماه) رشد نرخ سود بین بانکی متوقف و عقبگرد داشت و به رقم ۲۳.۴۴ درصد رسید.

لغو فعالیت ۳ شرکت خدمات مسافرت هوایی توسط سازمان هواپیمایی

سازمان هواپیمایی کشوری پروانه فعالیت ۳ شرکت خدمات مسافرت هوایی را به علت عدم رعایت مقررات آئین نامه‌ای لغو کرد.

به گزارش پیام آشنا، در اطلاعیه سازمان هواپیمایی آمده است به استناد صورتجلسه سوم خردادماه کمیته نظارت بر تاسیس و فعالیت دفاتر خدمات مسافرت هوایی و بر اساس آئین نامه نظارت بر تاسیس و فعالیت دفاتر خدمات مسافرت هوایی، جهانگردی و زیارتی، پروانه فعالیت ۳ شرکت خدمات مسافرت هوایی لغو شد. بر اساس این خبر شرکت های هواپیمایی «آوا سیر ایرانیان»، «طوع رویایی اهواز» و «دینار گشت ترنم» در شهر تهران از دیروز امکان فروش خدمات سفر را ندارند. هفت گذشته هم چنین مجوز پروازهای بیش از ۸ شرکت هواپیمایی به دلیل عدم لغو پروازهای چارتری در مسیرهای ممنوع باطل اعلام شد و از امروز (۲۱ خرداد) امکان پرواز بسیاری از ایرلاین‌ها در مسیرهای کیش مشهد و شیراز وجود نخواهد داشت.

تغییرات قیمتی ۲۸ محصول ایران خودرو

با توجه به افزوده شدن استانداردهای اجباری و اختیاری از تیر ماه، قیمت محصولات گروه صنعتی ایران‌خودرو مشمول تغییرات قیمتی شده است و بر این اساس با تصویب شورای رقابت نسبت به مصوبه افزایش قیمت فروردین ماه، قیمت ۲۵ محصول افزایش یافت. اما قیمت سه محصول این شرکت درب کارخانه، کاهش پیدا کرده است.

به گزارش پیام آشنا، جدولی از لیست جدید قیمت محصولات گروه صنعتی ایران‌خودرو منتشر شده است که ضمن آن اعلام شده است: "پیوست مصوبه جلسه ۵۷۴ شورای رقابت تاریخ ۱۶ خرداد ۱۴۰۲، با موضوع بررسی قیمت نقاشی از تغییرات اجباری و اختیاری استانداردها، که کلامی و تغییرات قیمتی بر روی این محصول اعمال خواهد شد، احتمالا از ابتدای تیر ماه، محصولات با تغییرات قیمتی مطابق جدول زیر عرضه خواهند شد. بدین ترتیب از ۲۸ محصول از سبد محصولات گروه صنعتی ایران‌خودرو قیمت سه محصول دنا پلاس رینگ فولادی ۴۳ میلیون و ۸۶۱ هزار و ۳۹۴ تومان، پژو ۲۰۷ موتور TU3 بالغ بر ۱۰ میلیون و ۵۶۹ هزار تومان و پژو۲۰۷ دستی شش میلیون و ۳۵ هزار و ۲۰۵ تومان ارزان‌تر شده؛ اما قیمت ۲۵ محصول دیگر مشمول افزایش قیمت شده است. گفتنی است که بر اساس جدول ارائه شده از سوی دفتر صنایع خودرو وزارت صمت در فروردین ماه سال جاری زمانبندی اجرای استانداردهای ۸۵ گانه به تفکیک گروه‌های خودرویی اعلام شد که طبق آن، استانداردهای جدید برای گروه خودروهای سواری (گروه خودرویی M1) تعریف شده و نهایت زمان اجرایی شدن آن‌ها تیر ماه ۱۴۰۲ در نظر گرفته شده است؛ بنابراین ضروری است که خودروها تا پایان تیر ماه، بتوانند تمام موارد استانداردهای ۸۵ گانه را پاس کنند. بنابراین با توجه به الزام تولید تمام محصولات بر اساس استانداردهای اجباری جدید از ابتدای تیرماه، اطلاعات و آمار بر اساس اعمال استانداردهای جدید خودرو و تغییرات فنی خودروها بر روی محصولات، توسط گروه صنعتی ایران‌خودرو به شورای رقابت ارسال و اعلام شد؛ با توجه به تصویب قیمت‌ها، در ابتدای تابستان فصل، تغییرات قیمتی اعمال و محصولات با قیمت جدید عرضه خواهند شد.

بورس

کاهش ۷۳ هزار واحدی شاخص بورس

بازار سرمایه هفته جدید را با چراغ قرمز آغاز کرد به طوری که شاخص کل این بازار بیش از ۷۳ هزار واحد کاهش یافت.

به گزارش پیام آشنا، شاخص کل بورس دیروز با ۷۳ هزار و ۳۷۱ واحد کاهش تا رقم دو میلیون و ۲۱۵ هزار واحد نزول کرد. شاخص کل با معیار هم‌وزن هم با ۲۵ هزار و ۸۳۳ واحد کاهش در رقم ۷۵۰ هزار و ۸۱۲ واحد ایستاد. در این بازار ۵۳۵ هزار معامله به ارزش ۶۹ هزار و ۵۵۳ میلیارد ریال انجام شد. ۹۲ درصد از نمادهای بورسی دیروز منفی بودند که از میان آنها فولاد میارکه اصفهان، ملی صنایع مس ایران و پالایش نفت اصفهان نسبت به سایر نمادها بیشترین تاثیر منفی را روی بورس گذاشتند. در آن سوی بازار سرمایه شاخص کل فرابورس نیز با ۹۰۲ واحد کاهش در رقم ۲۸ هزار و ۶۰ واحد ایستاد. در این بازار ۳۶۷ هزار معامله به ارزش ۴۹ هزار و ۴۸۹ میلیارد ریال انجام شد. ۷۶ درصد از نمادهای فرابورسی دیروز منفی بودند که از میان آنها بیمر آریاسول سرمایه گذاری ملی سپهر صادرات و ایران خودرو دیزل نسبت به سایر نمادها بیشترین تاثیر منفی را روی فرابورس گذاشتند. طی معاملات دیروز بیشترین خروج پول حقیقی از صندوق‌ها و افزادت اساسی صورت گرفت.

جزئیات عرضه اولیه امروز

بورس تهران امروز میزبان ۱۲ درصد از سهام گروه ملی شهر خواهد بود.

به گزارش پیام آشنا، امروز ۲۱ خردادماه، ۱۲ درصد از سهام شرکت گروه ملی شهر به عنوان شاخص و چهارمین شرکت پذیرفته شده در بخش "سرمایه‌گذاری‌ها" گروه وظیفه "سایر واسطه‌گری مالی" با کد صنعت "۴۹۹۹" در فهرست نرخ‌های بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران و در نماد "گشهر" به شیوه ثبت سفارش جهت کشف قیمت عرضه خواهد شد. بر این اساس قیمت مبنا ۱۶۲۷ تومان و قیمت سقف و کف به ترتیب ۱۸۲۰ تومان و ۱۵۰۰ تومان تعیین شده است. حداکثر سهمیه هر کد حقیقی و حقوقی ۸۰۰۰ سهم خواهد بود.

اجرای طرح کارمزد تراکنش خرید به تیر ماه موکول شد

طرح کارمزد تراکنش خرید کارتی، که پیش از این قرار بود از ۲۱ خردادماه اجرا شود، به دلیل آماده نبودن زیرساخت‌ها به چهارم تیرماه موکول شد.

به گزارش پیام آشنا، در شیوه جدید نظام کارمزد که با هدف برقراری تعادل و تناسب میان خدمات دریافت شده و تقبل هزینه‌های گسترش و پایداری زیرساخت شبکه پرداخت الکترونیکی تنظیم شده است.

همچنین در این روش همه دینفعان یک تراکنش که شامل بانک صادرکننده کارت، بانک پذیرنده و پذیرنده یا فروشگاهی که از این خدمت بهره‌مند می‌شود، کارمزد پرداخت می‌کنند. بر اساس این طرح دارنده کارت یا خریدار از این کارمزد معاف هستند

اصلاح نظام کارمزد پذیرندگان به صورت مرحله‌ای اجرا خواهد شد و تراکنش‌های با مبالغ بالا در اولویت اجرا هستند. همچنین تا اطلاع ثانوی پذیرندگان صنف نانوایی و سوپرمارکت از پرداخت کارمزد مستثنی شده و سهم این صنوف همچنان توسط بانک پذیرنده پرداخت خواهد شد.

منافع حاصل از اخذ کارمزد، صرف نوسازی زیرساخت و تجهیزات شبکه پرداخت می‌شود تا خدمات ارائه‌شده، تداوم داشته باشد و نوآوری‌های جدید در اختیار مردم قرار گیرد. همچنین با اجرای این اصلاحات از شکست تراکنش‌ها و بروز تراکنش‌های نامولق، شکل گیری رقابت‌های ناسالم و محرب در فضای کسب و کاری شرکت‌های پرداخت و بروز تخلفاتی مانند تراکنش‌های صوری جلوگیری می‌شود.

مدیرعامل شرکت توزیع برق البرز:

کارگاه‌های کوچک صنعتی البرز قطع برنامه‌ریزی شده برق ندارند

مدیرعامل شرکت توزیع برق البرز در خصوص چگونگی مدیریت مصرف برق صنایع استان در ایام پیش رو توضیحاتی ارائه کرد.

به گزارش پیام آشنا، حسن کریمی با اشاره به چگونگی تامین برق واحدهای صنعتی تا پایان فصل گرما و زمان اوج مصرف انرژی اظهار کرد: با تمهیدات اندیشیده شده و با تصمیم وزارت نیرو و صمنه برق واحدهای صنعی - صنعتی استان به ویژه کارگاه‌های کوچک به‌طور کامل تامین و قطعی برنامه ریزی شده نخواهند داشت.

وی ادامه داد: برق مورد نیاز واحدهای صنعتی مستقر در شهرک‌های صنعتی و همچنین واحدهای خارج از این شهرک‌ها با دبی‌ماز بیش از ۵۰۰ کیلو ولت از ۲۰ خرداد تا ۱۷ شهریور، در شش و نیم روز هر هفته به طور کامل، تامین و صرفا نصف روز در هفته و آن هم از ساعت ۱۱ تا ۲۲ قطع می‌شود.

این مسئول اضافه کرد: البته امکان جبران محدودیت این نصف روز و تولید جابجایی ساعت کاری میسر سایر روزهای هفته با جابجایی ساعت کاری میسر است.

کریمی در خصوص وضعیت تامین برق صنایع بزرگ استان هم گفت: مشارکت این واحدها در تامین برق مصرفی کشور، از طریق جابجایی ساعات کاری آنها از زمان اوج مصرف به ساعات غیر اوج صورت می‌گیرد.

مدیرعامل شرکت توزیع برق البرز بیان کرد: امیدواریم با این اقدامات برق مورد نیاز مشترکان بدون مشکل تامین شود و فصل گرم را با کمترین مشکلی سپری کنیم

واکنش سازمان برنامه و بودجه به تورم ۷۲.۲۴ درصدی؛

فقط مرکز آمار می تواند تورم دقیق را اعلام کند

سازمان برنامه و بودجه با تاکید بر اینکه ادعای محاسبه دقیق نرخ تورم بدون دسترسی به داده‌های خام به لحاظ فنی و کارشناسی غیرممکن است، اعلام کرد: ادعای محاسبه نرخ تورم ۷۲.۲۴ درصدی برای اقتصاد ایران، کارشناسی نیست و بیشتر جنبه سیاسی دارد.

به گزارش پیام آشنا، به نقل از اقتصاد آنلاین، سازمان برنامه و بودجه کشور به نقل از مرکز آمار ایران در پاسخ به خبر منتشر شده در فضای مجازی با عنوان «اعلام درجه سه اقتصاد آمار دولتی جمهوری اسلامی را رد کرد: تورم واقعی یک و نیم برابر رقم اعلامی است» اعلام کرد: قبل از پرداختن و تشریح نکات فنی در مورد خبر منتشر شده، ذکر این نکته ضروری است که بر اساس منشور اخلاقی مرکز آمار ایران، این مرکز در جمع‌آوری، پردازش و انتشار اطلاعات آماری تکلیف قانونی و اصل حفظ محرمانگی اطلاعات فردی را رعایت کرده و به دور از تعصب و با بی‌طرفی از هرگونه سوءاستفاده از این اطلاعات جلوگیری می‌کند.

همچنین این مرکز، لزوم رعایت قوانین و مقررات بهره‌گیری از روش‌ها و فناوری‌های نوین، دانشی رویکردهای علمی و کارشناسی و استفاده از توصیه‌های بین‌المللی را وظیفه همیشگی خود می‌داند و با جدیت از فعالیت‌های آماری و گزارش‌های مستدل و مستند خود دفاع می‌کند.

بخش فنی ربط مرکز آمار که وظیفه سیاست‌گذاری، مدیریت و انجام عملیات مرتبط با طراحی، برنامه‌ریزی و هماهنگی در تهیه شاخص قیمت‌ها در حوزه‌های مختلف بر عهده دارد، در اجرای تمامی این فعالیت‌ها همواره منشور اخلاقی را مدنظر قرار می‌دهد و تمامی محاسبات شاخص‌های اقتصادی توسط این بخش، بر اساس آخرین استانداردهای بین‌المللی روش‌های پیشرفته علمی صورت می‌گیرد که نتایج آن نیز همواره مورد قبول و استناد مجامع بین‌المللی آماری بوده است.

بر اساس توضیحات ذکر شده، نکات فنی ذیل درباره نحوه محاسبه شاخص قیمت مصرف‌کننده مستحضر می‌رسد: مرکز آمار ایران برای محاسبه نرخ تورم هر ماهه، قیمت ۴۷۵ قلم کالا و خدمت را در نقاط شهری و روستایی ۳۱ استان کشور گردآوری می‌کند، به‌طوری که ماهانه بیش از ۴۰۰ هزار مظنه قیمتی مبنای محاسبات نرخ تورم قرار می‌گیرد؛ همچنین برای به دست آوردن ضرایب اهمیت اقلام، طرح‌های جداگانه‌ای با عنوان هزینه و درآمد خانوار در نقاط شهری و روستایی کشور اجرا می‌شود.

برای محاسبه نرخ تورم سالانه نیز که بر طبق گزارش مرکز آمار ایران در اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ به رقم ۲۹.۱ درصد رسیده، نیازبه دسترسی به داده‌های قیمتی ۴۷۵ قلم کالا و خدمت مورد نظر در ۳۴ ماه گذشته منتهی به ماه مورد نظر است که این امکان جز برای مرکز آمار ایران برای دستگاه و یا شخص دیگری وجود ندارد لذا ادعای محاسبه دقیق نرخ تورم آن هم بدون دسترسی به داده‌های خام مظنه‌های قیمتی و همچنین اوزان این کالاها و خدمات در سبد مصرف‌کننده، به لحاظ فنی و کارشناسی غیر ممکن است.

در مرکز آمار ایران هم مانند سایر سازمان‌های آماری دنیا، تمامی فرآیندهای گردآوری داده‌ها تا محاسبه شاخص قیمت و نرخ تورم بر اساس استانداردهای علمی و دستورالعمل‌های بین‌المللی مورد توافق کشورها صورت می‌گیرد تا امکان مقایسه بین‌المللی نرخ تورم وجود داشته باشد؛ لذا ادعای محاسبه نرخ تورم ۷۲.۲۴ درصدی برای اقتصاد ایران به لحاظ فنی و کارشناسی، به هیچ عنوان مورد تأیید نیست و عدد منتشر شده بیشتر جنبه سیاسی و غیر فنی دارد.

شرط دریافت وام ۱۵۰ میلیونی مشاغل خانگی چیست؟

معاون اشتغال وزارت کار درباره بیمه مشاغل خانگی گفت: الزام بیمه برای مشاغل خانگی نداریم چون یک شغل به صورت خویش‌فرمایی در خانه و منزل ایجاد می‌شود. اگر خود فرد داوطلب بود می‌تواند از بیمه‌های موجود مانند تأمین اجتماعی و سایر بیمه‌ها استفاده کند.

وی در ادامه در مورد سقف تسهیلات فردی در مشاغل خانگی گفت: بر اساس مصوبه شورای پول و اعتبار سقف تسهیلات فردی در مشاغل خانگی ۱۵۰ میلیون و در مشاغل پشتیبان تا سقف ۴۰ نفر به ازای هر نفر ۱۰۰ میلیون تومان و در سقف ۴ میلیارد تومان پرداخت خواهد شد.

وی نرخ تسهیلات تکلیفی مشاغل خانگی را ۴ درصد عنوان کرد و گفت: این منابع از محل منابع خود بانک‌ها و به صورت تسهیلات تکلیفی قرض‌الحسنه با نرخ ۴ درصد خواهد بود و با تسهیلات تبصره ۱۸ که با منابع بانک‌ها اهرم می‌شود، تفاوت دارد و نرخ آن فقط ۴ درصد است.

معاون توسعه اشتغال وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مورد اینکه در برخی رشته‌های مشاغل خانگی مانند مواد غذایی، استانداردها و بهداشت چگونه رعایت می‌شود گفت: در خانه و منزل ایجاد می‌شود و فرد باید مهارت کسب کند، اما اگر خود فرد داوطلب بود می‌تواند از بیمه‌های موجود مانند تأمین اجتماعی و سایر بیمه‌ها استفاده کند.

وی در ادامه در مورد سقف تسهیلات فردی در مشاغل خانگی گفت: بر اساس مصوبه شورای پول و اعتبار سقف تسهیلات فردی در مشاغل خانگی ۱۵۰ میلیون و در مشاغل پشتیبان تا سقف ۴۰ نفر به ازای هر نفر ۱۰۰ میلیون تومان و در سقف ۴ میلیارد تومان پرداخت خواهد شد.

وی نرخ تسهیلات تکلیفی مشاغل خانگی را ۴ درصد عنوان کرد و گفت: این منابع از محل منابع خود بانک‌ها و به صورت تسهیلات تکلیفی قرض‌الحسنه با نرخ ۴ درصد خواهد بود و با تسهیلات تبصره ۱۸ که با منابع بانک‌ها اهرم می‌شود، تفاوت دارد و نرخ آن فقط ۴ درصد است.

معاون توسعه اشتغال وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مورد اینکه در برخی رشته‌های مشاغل خانگی مانند مواد غذایی، استانداردها و بهداشت چگونه رعایت می‌شود گفت: در رشته‌هایی که با مواد خوراکی و بهداشت افراد سر و کار دارد، هنگام گرفتن مجوز مشاغل خانگی حتما باید تأییدیه وزارت بهداشت را هم بگیرند و بهداشت بر آنها نظارت کند.

کریمی بیرانوند در مورد اینکه مشاغل خانگی برای روستاها و مناطق محروم است گفت: الزاما در مناطق روستایی نیست در برخی مناطق شهری هم مشاغل خانگی وجود دارد. در برخی استان‌ها در صنایع دستی پیشرو هستند.

معاون وزیر تعاون گفت: اشتغال یکماه و نیم زودتر از سال گذشته از ۱۶ اردیبهشت به استان‌ها ابلاغ کردیم و فرایند پرداخت تسهیلات تکلیفی مشاغل خانگی از اواخر اردیبهشت در استان‌ها آغاز شده است. هر سال تا بانک مرکزی با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی توافق می‌کند و به بانک‌ها ابلاغ می‌شود زمان می‌برد، اما امسال یکماه و نیم زودتر شروع شد.

کریمی بیرانوند تأکید کرد: ۸ بانک عامل برای پرداخت تسهیلات تکلیفی مشاغل خانگی همکاری می‌کنند و نرخ همه این تسهیلات قرض‌الحسنه با کارمزد ۴ درصد تعیین شده است.

روابط عمومی صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر اعلام کرد: صندوق بیمه اجتماعی بر اساس اصل ۴۳ قانون اساسی و همچنین قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی و آئین نامه روستاییان و عشایر با هدف ترویج فرهنگ بیمه‌ای و با هدف حمایت از متقاضیان مشاغل خانگی تشکیل شده است.

بر این اساس افراد ۱۸ تا ۵۰ سال که بدون بیمه هستند می‌توانند با عضویت در این صندوق از خدمات و مزایای آن‌ها همچون مستمری بازنشستگی، مستمری از کارافتادگی کلی، مستمری بازماندگان و نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای بهره‌مند شوند.

بنا به این گزارش با هدف سیاست‌های ابلاغی صندوق در خصوص فراگیری و افزایش ضریب نفوذ بیمه اجتماعی، مشاغل خانگی از جمله صنعتگران و فعالان حوزه فرش هم تحت پوشش بیمه‌ای صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر قرار می‌گیرند.

افزایش کیفیت و کاهش قیمت تمام شده مسکن با صنعتی‌سازی

کارشناس حوزه مسکن با اشاره به توسعه صنعتی سازی ساخت مسکن در دنیا، گفت: افزایش کیفیت ساخت، کاهش قیمت تمام‌شده و افزایش سرعت ساخت مسکن از مهم‌ترین مزایای صنعتی‌سازی در کشور خواهد بود.

به گزارش پیام آشنا، احسان نوش‌آبادی اظهار کرد: مدیریت هزینه‌ها یکی از مسائل مهم صنعت ساخت و ساز مسکن در کشور است، چراکه استفاده از روش سنتی برای تولید مسکن نه تنها سبب افزایش مدت‌زمان ساخت شده، بلکه هزینه‌ها را نیز افزایش می‌دهد.

وی با بیان اینکه استفاده از فناوری‌های نوین سه اصل سرعت، افزایش کیفیت و کاهش هزینه‌ها را در پی خواهد داشت، افزود: خواب سرمایه یکی از مشکلات اصلی سرمایه‌گذاران در حوزه بخش مسکن در روش سنتی است اما در روش صنعتی سازی، ساخت مسکن در مدت‌زمان کوتاه‌تری انجام می‌شود و علاوه بر اینکه مدت‌زمان خواب سرمایه سرمایه گذار کاهش می‌یابد و دیگر نیازی به تحمیل هزینه‌های اضافی نیست، بلکه این اطمینان خاطر برای خریدار ایجاد می‌شود که در بازه زمانی کمتری صاحب‌خانه خواهد شد.

نوش‌آبادی با اشاره به استفاده از الگوی ایرانی- اسلامی در استفاده از فناوری‌های نوین در صنعت ساخت و ساز، گفت: با توجه به به کارگیری استانداردهای لازم در این بخش، شاهد افزایش کیفیت در تولید مسکن هستیم.

وی با بیان اینکه سالانه معادن زیادی در کشور برای ساخت مسکن مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند، اظهار کرد: عدم برداشت بی‌رویه از معادن و نبود پرتی مصالح که در روش سنتی با رهاسازی سبب آلودگی محیط زیست می‌شوند، از دیگر مزایای استفاده از فناوری‌های نوین در صنعت ساخت و ساز است.

یادداشت

نگرش سیستمی به توسعه صنعتی (بخش دوم)

مواردی که در بالا به‌عنوان مزیت‌های نهفته ایران ارائه شد، باید یک‌تبیین اولیه تلقی شود، برای توسعه صنعتی کشور، دولت باید مزیت‌های نهفته ایران را تبیین و سیاست‌های صنعتی را برای حمایت و بهره‌برداری از آن مزیت‌ها تدوین و اعمال کند.

یک‌دولت کارآمد می‌تواند با اتخاذ سیاست‌های مناسب، مزیت‌های نهفته را به توانمندی‌های رقابتی برای کشور در جهت توسعه صنعتی کشور تبدیل کند، بطوری که ضمن پیشرفت صنعتی امکان رقابت اقتصاد کشور در بازار جهانی را نیز فراهم سازد، برای تبدیل مزیت‌های نهفته به توانمندی رقابتی، دولت و سیاست‌هایی که وضع می‌کند نقش کلیدی خواهد داشت. شکل بالا نقش‌های دولت را با رنگ قرمز در مجموعه‌ای از ارتباطات و تعاملات مفاهیم مختلف در هدایت توسعه صنعتی کشور نشان می‌دهد. در شکل بالا، دولت برای تدوین، پیاده‌سازی و هدایت توسعه صنعتی ۱۷ نقش دارد که توسط ۱۷ پیکان از دولت به نقش‌هایی که باید ایفا کند و با رنگ قرمز نشان داده شده‌اند وصل و مشخص شده‌اند. لهم این نقش‌ها از نوع سیاست‌گذاری است. از ۱۷ نقش مزبور فقط چهار نقش توسعه زیرساخت‌های فیزیکی، توسعه نیروهای ماهر و توسعه خدمات آموزشی و بهداشتی، ترکیبی از سیاست‌گذاری و سرمایه‌گذاری و اجرا خواهد بود.

فعالیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان نیز در جهت استفاده و بهره‌برداری از مزیت‌های نهفته می‌تواند هم‌جهت با سیاست‌های دولت، هم‌افزایی و فرابخشی زیادی داشته باشد. نقش‌های دولت و ارتباط و تاثیر آن در توسعه صنعتی به شرح زیر است.

شناخت مزیت‌های نهفته و اعلام و تشریح، شناخت و اعلام مزیت‌های نهفته پتانسیل‌های رشد را تعیین و اعلام می‌کند، مزیت‌های نهفته و امکان سرمایه‌گذاری در آنها برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جاذبه دارد و موجب تحریک آنها می‌شود. ضیاست‌های تشویقی در جهت سرمایه‌گذاری روی مزیت‌های نهفته، از طرف دولت موجب افزایش سرمایه‌گذاری، رشد ظرفیت صنعتی و توسعه صادرات می‌شود.

سیاست‌های تشویقی شامل مواردی نظیر بخشودگی مالیاتی، جایزه صادراتی، حمایت‌های زمان‌بندی‌شده گمرکی و تسهیل اخذ اعتبارات داخلی و خارجی است. وجود مزیت‌های نهفته از یک‌طرف و حمایت‌های دولت از سرمایه‌گذاری با سیاست‌های مناسب و فراخور هر حوزه از مزیت‌های نهفته از طرف دیگر سبب افزایش سرمایه‌گذاری می‌شود. افزایش سرمایه‌گذاری از یک‌سو و وجود پتانسیل‌های رشد از سوی دیگر سبب رشد صنعتی و توسعه صادرات می‌شود.

سیاست‌ها و روابط خارجی: یکی دیگر از عوامل مهمی که سبب جذب سرمایه‌گذاری خارجی می‌شود، علاوه بر پتانسیل رشد و حمایت‌های دولت، روابط خارجی خوب است. بنابراین یکی دیگر از نقش‌های مهم دولت، «بهبود روابط با کشورهای دیگر درجهت جذب سرمایه‌گذاران خارجی است. روابط خارجی مناسب با کشورهای دیگر، نه‌تنها سبب جذب سرمایه‌گذاری خارجی و رشد صنعتی می‌شود، بلکه زمینه افزایش صادرات را نیز فراهم می‌کند. صادرات، تولید کنندگان را به رعایت کیفیت و استانداردها بازار جهانی وادار می‌کند. رعایت استانداردهای جهانی و بهبود کیفیت محصولات صنعتی رشد صنعتی را تقویت می‌کند. در سیاست خارجی ضمن بهبود روابط خارجی، نقش دولت در حمایت از صادرکنندگان کشور در بازارهای خارجی به لحاظ کارایی و دریافت مطالب نیز حائز اهمیت است.

شکل بالا نشان می‌دهد که رشد صنعتی سبب اشتغال و رفاه اجتماعی می‌شود و افزایش رفاه اجتماعی تقاضای داخلی را تقویت می‌کند که خود سبب رشد بیشتر صنعتی می‌شود. به‌علاوه اشتغال و رفاه اجتماعی آرامش و حمایت اجتماعی از سیاست‌های دولت را ایجاد می‌کند که آرامش و حمایت اجتماعی ریسک سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد و موجب افزایش سرمایه‌گذاری و رشد بیشتر ظرفیت صنعتی می‌شود. چرخه رشد صنعتی، رفاه اجتماعی و افزایش تقاضا و چرخه رشد صنعتی، اشتغال و رفاه اجتماعی، آرامش و حمایت اجتماعی، کاهش ریسک و افزایش سرمایه‌گذاری و رشد، ظرفیت اولیه و رشد صنعتی به طور طبیعی اتفاق می‌افتد و دولت در شکل‌گیری این چرخه نقشی ندارد. بنابراین برای کلید خوردن رشد صنعتی دولت باید سه نقش مهم ایفا کند: شناخت و معرفی مزیت‌های نهفته، تدوین سیاست‌های تشویقی در جهت سرمایه‌گذاری روی مزیت‌های نهفته و توسعه صادرات و بالاخره بهبود روابط خارجی با دیگر کشورها، به‌خصوص کشورهای صاحب سرمایه، برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و زمینه‌سازی توسعه صادرات.

دولت علاوه بر سه نقش مزبور، نقش مهمی در بهبود فضای کسب‌وکار و فراهم‌سازی بستر توسعه صنعتی دارد. دربستری‌سازی، دولت نقش‌های متعددی را باید ایفا کند. اولین نقش مهم، دولت، همان‌طور که در شکل بالا نشان داده شده، «حقوقیت نهاد بازار و رقابت» است.

تقویت نهاد بازار و رقابت: سیاست‌هایی که کارکرد سازوکار بازار و رقابت را در اقتصاد تقویت می‌کند، باید توسط دولت تعیین و اعمال شود. رقابت باعث نوآوری، افزایش بهره‌وری و بهبود کیفیت و در نتیجه توسعه صنعتی می‌شود. همزمان باید سیاست‌ها و روش‌هایی که مانع کارکرد سازوکارهای بازار و تضعیف رقابت می‌شوند شناسایی و حذف شوند. وقتی تقویت نهاد بازار و رقابت به درستی انجام شود، رانت و امتیازات ویژه و فساد را کاهش می‌دهد و موجب بهبود فضای کسب‌وکار می‌شود. به‌علاوه تقویت رقابت موجب بهبود و تقویت مدیریت بنگاه‌ها، به‌خصوص بنگاه‌های عمومی و دولتی می‌شود. بهبود مدیریت بنگاه‌ها، همان‌طور که شکل بالا نشان داده است، بهره‌وری را افزایش می‌دهد و به رشد صنعتی کمک می‌کند.

اصلاح مقررات و مقررات‌زدایی: نقش دیگر دولت در بسترسازی و بهبود فضای کسب و کار، اصلاح مقررات و مقررات‌زدایی است. مقررات موجود باید بررسی و با بازمهندسی فرآیندها و ساده‌سازی آنها اصلاح و مقررات‌زدایی شوند.

مقررات‌زدایی از دولت قبل شروع شد و تلاش‌هایی در آن جهت صورت گرفت ولی کافی به مقصود نشد. هنوز برای انجام فعالیت‌های اقتصادی و اخذ مجوزهای متعدد حتی به صورت غیرحضوری پیچ و خم‌های زیاد و غیرضروری وجود دارد. باید با بازطراحی فرآیندهای تعامل فعالان اقتصادی با بدنه دولت در حوزه‌های مختلف، اعم از ثبت شرکت، ثبوت سهم، مالیات، واردات، صادرات، محیط‌زیست، فازات کار، امارات بهداشت و غیرآن فرآیندها را ساده‌تر و حداقل مقررات را برای انجام سهل و روان آن فرایندها تدوین کرد. در این بازطراحی باید در صورت لزوم قوانین متعددی که وجود دارد یکپارچه و ساده‌سازی شود و لوایح لازم برای تصویب به مجلس ارائه شود.

ساماندهی بازار سرمایه و بنگاه‌ها: نقش بعدی دولت برای بهبود فضای کسب‌وکار، ساماندهی بازار سرمایه، بنگاه‌ها و سایر نهادهای مالی و پولی است. توسعه صنعتی به تامین مالی نیاز دارد. بانک و بازار سرمایه باید عامل تامین مالی توسعه صنعتی باشند. بسیاری از بانک‌های کشور در وضعیت فرصت قرار دارند و ظرفیت وام‌دهی کافی ندارند. تحمیل اعتبارات تکلیفی، عدم‌رعایت مقررات بانک‌مرکزی و پرداخت وام‌های خارج از ضابطه بانک‌ها را در شرایطی قرار داده است که ظرفیت حمایت مالی از توسعه صنعتی را ندارند. به‌علاوه لازم است محدودیت و مقررات بازار سرمایه در تامین مالی توسعه صنعتی تسهیل و ارتقا یابد.

دکتر علینقی مشایخی
Alborz.payam@gmail.com